

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetői osztálya Budapest VII., Erzsébet körút 41. sz.

Nemzetiségi politikánk.

III.

Nagy baj azonban, hogy politikai vezérferfiainkban, a nemzetiségi kérdést illetőleg, éppen a legváltásosabb időben, 1843—1847-ig, nem volt meg a cselekvés egyöntettsége — nem egyeztek a követendő irányzatokban, hanem majdnem mindegyik más-más utat jelölt ki arra nézve, mely szerintük a nemzet jövőjébe boldogulásához vezetett. Míg Széchenyi gazdasági viszonyaink fejlesztésében kereste azt az erőt, mely idővel a nemzetiségeket hozzánk kötendi s tulhajtott aggodalommal elítél minden oly törekvést, mely a magyar nyelvnek sikeres terjesztését tűzte ki célul, addig Kossuth Lajos és a rendek nagyobb része — még a nemzetiségi vármegyék követei is — inkább az utóbbi irányzat felé hajlott. A két szélsőség között Deák Ferenc képviselte az arany középútat s a magyarosítás kérdését — bár elhibázottan — kivonván az országos feladatok közül, társadalmi uton igyekezett megvalósítani.

Az irányadó nézetek ily megoszlásához járult még az a körülmény is, hogy ezen időben, még a főrendek legtöbbje s a nemesség jórésze is, hűséges uszályhordozója maradt az aulikus politikának s köztük csak lépésről-lépésre hódított tért a nemzeti irányzatú politika és a hazafias felfogás. Így nemcsak a követendő módokatokra és irányzatokra nézve hiányzott a mindennekefelett kívánatos egyetértés, de a reánk nehezedeő, cselekvésünk szabadságát megbénító idegen hatalmaskodás még a magyarság zömét sem találta szemben magával, nem is beszélve a politikai

nemzet egységéről, melyben már szabadon bitangolt a jól megalapozott nemzetiségi forrongás.

Mindezekon kívül hiján voltunk még azon eszközöknek, melyekkel a nemzeti irányu fejlődést hathatósan támogathattuk volna. Iparunk alig volt, kereskedelmünk pangott s teljesen ki volt szolgáltatva Ausztria kénye-kedvének, mely kirtartóan ellenállt minden oly kísérletnek, mely e hatalmas tényező felszabadítását célozta s ugy a kereskedelmi politika, mint a vámtarifa megállapítását a felségjogok közé sorozta, mely csak 1848-ban szállt vissza a nemzetre.

De hiján voltunk azon osztálynak is, melyre tulajdonképen a nemzeti irányu nevelés gondja és feladata nehezedeott volna, mert ezen időben még rendszeres, teljesen megbizható tanítók neveléséről, kiket teljesen áthatott volna a nemzeti eszme szolgálata — szó alig eshetett, mivel a népnevelés kizárólag a felekezetek kezében volt, amelyek pedig a hazafias neveléssel édeskeveset törődtek, sőt találkoztak egyházfők, kik a gondjaikra bizott felekezetekben egyenesen szították a nemzetellenes irányzatot. Bécs jól megválogatta a maga embereit s gondja volt rá, hogy azok, kikre — főleg a nemzetiségi vidékeken — a tömegek vezetése volt bízva, lehetőleg azok sorából kerüljenek ki, kik az aula politikájával fujtak egy követ.

Ily körülmények közt ne csodálkozzunk, ha a nemzeti irányu fejlődés iránt megnyilatkozott közóhaj a rendek túlésein elhangzott tüzes beszédek dacára is csak szép álom maradt, mert a nemzeti nyelv fejlesztésének kérdését kivéve, mely 1790-től kezdve vörös fonálként húzódik át az ország-

gyűlés tanácskozásain, egyéb égető kérdésekben alig mutathatunk fel eredményeket.

Mindazonáltal, dacára a látszólagos eredménytelenségeknek, e korszaknak megtisztult eszméi és eseményei készítették elő azt az alapot, melyen később — az alkotmányos miniszterium kinevezése után — az új Magyarország mint jog- és kulturálm felépült, de kellő óvatosság hiányában, vagy tulhajtott lojalitásból, megmaradt nemcsak külsőleg, de lényegében is nemzetiségi államnak, mert még az 1848-iki törvényekből is kimaradt minden oly intézkedés, mely a magyar nemzeti állam kidomborítását, a magyarság teljes és kétségsbevonhatatlan szupremáciáját biztosította volna.

Pedig ha valaha, ugy ebben az időben, vagyis 1848—49-ben, midőn már a haza és a nemzet javáért és jövőjéért buzgólkodók mind egy táborban valának, lehetett volna biztosítani mindazon kérdések sikeres megoldását, melyek még néhány év előtt szinte kivihetetleneknek látszóttak. De ugy látszik, hogy a magyar kormány nem akarta növelni a már ugyis kiélesedeott félreértéseket s inkább a teljes kiengesztelés politikáját követte minden téren. Kísérletezéseiket azonban eredmény nem követte.

Szerzett jogainkat hűségesen megosztottuk a haza minden egyes lakosával, testvér gyanánt öleltünk keblünkre minden nemzetiséget, nem tettünk különbséget honfi és honfi közt, még ezidőben sem, pedig ekkor már köröskörül tornyosultak felettünk azok a fekete fellegek, melyeket a nemzetiségek megvesztegetett érzései zuditottak nyakunkba. Észkán a tótság, délen a szerbek és horvátok, Erdélyben az oláhság fészkelődött, oly

LANG M. és FIA

dívatáruháza Turószentmárton.

Különlegességek:

RUMBURGI VÁSZNAK, NŐI SZÖVE-
TEK, SZÖNYEGEK, FÜGGÖNYÖK
kiváló minőségben.

URI és NŐI CIPŐK, FÉRFI-INGEK,
BORSALINO KALAPOK

ANGOL NŐI COSTÜMÖK

mérték szerint, Bécsben készítve

jótállás mellett!

kívánásokat vetvén fel, melyek nemcsak a politikai nemzet egységét, de az ország területi egységét is veszélyeztették.

Ez volt a hála, ez volt az elismerés azokért a javakért, melyeket a magyar nemzet önként nyújtott a haza minden egyes polgárának. Ez volt egyrészt a reakció, másrészt a nemzetiségek rosszakaratának gyümölcse, elnyomatásról beszélt, mikor ilyen soha nem létezett, de nem is létezhetett. A reakció számítása bevált. A teljes egyenjogúsítás kérdésének felszínén tartásával a nemzeti-ség elé csalóka, kivihetetlen, megvalósíthatatlan álomképeket varázsolt s miután ezen áron azokban készséges szolgálakat talált, segítségükkel, de egyszersmind a nemzetiségek kiájtásával politikájának, mely a magyar nemzet újbóli letörésére irányult, érvényt is szerzett.

Bizonyos, hogy a magyar kormány a sajnos tapasztalatok után, tudatára ébredt a nemzetiségekkel tanúsított helytelen politikájának, tudatára ébredt annak, hogy ezekkel szemben a kiengesztelés politikájának nincsen helye s a jövőre nézve megállapította azon főbb elveket, melyek a magyar nemzet szupremáciáját, a magyar nemzeti államiság megszilárdítását eredményezhették volna, de ezen elvek megvalósítására, keresztülvitelére a szabadságharc elnyomása folytán idejük nem maradt.

Ezen elvek, melyeken egyébként a kiegyezés utáni kormányok nemzetiségi politikája is felépült, a következők valának.

A „Rettenetes Sándor.” A Slovenský Týždennik rossz husvétja volt. Kaucióját betáblázták 1200 korona erejű s szerkesztőjét pedig pihenni viszik Váera. A rossz ünneplésről eszébe jutott Párty püspök, mint olyan, akiről különben is ritkán szokott megfélekedezni; a veszettségek fölött érzett fájdalomában pedig eszébe jutott a veszélyeztetett gyomor. Ezeket aztán variálja. Föltételezi, hogy Párty csak azért, mert a nagy hét sok bűjtöt ír elő, jóízűen evett, s ezt is a Slov. Týžd. bosszúságára, amelynek szerkesztői megelégtéltek a traktamentumot avval a kemény dióval, amit a törvényszék táltal föl nekik. Talán azt az általa vélt nagy különbséget konstalálva, gerjedt olyan szörnyű haragra Párty ellen, hogy azt mindjárt megszállításának Rettenetes Sándor-nak nevezi.

Hogy nagyon meggyült keservének előlást keresett, azt értjük; de hogy éppen Párty ellen öntötte ki haragját most is, az csak úgy tudjuk megérteni, hogy Párty püspök már akkor is haragszik, amikor arra okot sem szolgáltat.

De a Slov. T. azt is talált.

Lueskiről deputáció ment Párty-hoz, hogy az általa odarendelt magyarérelmű lelkészt vigye el, s adjon nekik olyat, aki többet fog törődni Hurban kultuszával, mint Krisztus tanításával. Ezt persze Párty magyaros kerekességgel megtagadta, amitől a Slov. Týžd. furcsa elméssége úgy emlékszik meg, hogy „Mégfordult kövér lábán és már is eltűnt a deputáció könyvelőbált szemei elől.

Hát a Slov. Týžd. mást várt, hogy ilyen szörnyű haragra gerjedt ellene?

Talán ő benne is olyan kameleont szeretne látni, amilyen maga a lap szerkesztője, aki a pénz szépen esengő parancszavára bőrének színét, amint az más-más oldalról hangzik, ugyanannyiszor megváltoztatni képes?

Mert különben nem tudjuk megérteni azokat a kirohanásokat, amelyek a pokróc durvaságáig grombák, nem lehetnek sem találók, sem elmések, a legkevesbbé pedig helyénvalók. Hanem ha mégis van valamelyes tulajdonságuk a durvaságon kívül, az azok veszedelmes volta. Nem Párty iránt, hanem a lapra nézve, mert könnyen megeshetik, hogy evvel egy újabb érdemeket szerzett arra, hogy a legközelebbi sátoros ünnepre megint megkeseríttessék.

Egy kép a sok közül.

A „Slovenský Týždennik” bejelenti a világnak, hogy csak azért sem fog megjavulni. Teszi ezt abból az alkalomból, hogy szerkesztőjét legutóbbi sajtóvétségéért 1200 korona pénzbüntetésre és egy évi államfogházra ítélték. A bírónak ez az ítése érzékenyen érintette őt, azért ne csodálkozzunk rajta, ha öbölle hasonlóan elkese-redett hangokat esalt ki. Megütötték s följajdult. Csakhogy ez az ur kiabálása közben megelégedezett valamiről; arról, hogy hangja megváltozott. Olyanok ellen szurja most átkait, akik a jelenben nem a legjobb barátjai ugyan, de akikke! ő nem is olyan régen még egy sorban harcolt, éppen azok ellen, akiknek „igazságait” most ilyen érzékenyen megszenvédni kénytelen. Észrevette, de már késő volt. Fölsimerték mindkét oldalon. Itt az árulót a megérdemelt megvetés kísérte, ott pedig a szánalmat igen fölhigitotta a leleplezés. Az elvek harcában hívők között különösen nagy visszatzést keltett ez, s így a mártíromság koszorúja helyett csak igen-igen vékony és fonyadt levélkéket kap, amelyeken nagyon megérik a kelletlenség és bizalmatlanság szaga.

Mert tudnivaló, hogy ez a *Porubszky* Dusán ur, akiről itt szó van, nemrég még igen csüdes ember volt, legfőljebb annyiban hallatott magáról, amennyiben maga segített a tót nemzetiségi agitáció leleplezésének munkájában. Tette ezt egy hazafias tól lap: A „Slovenské Noviny” hasábjain, jól, rosszul, de mindenesetre elismerésre méltó buzgalommal. Mint a lap szerkesztőségének rendes tagja, azt a törekvést szolgálta, mely egyrésztől távoltartta a tót népet a nemzetiségi agitációtól, megóvja annak káros befolyásától, másrésztől pedig keresse az eszközöket, melyekkel mind jobban és szorosabban fűzzék azt a magyar nemzet oszthatlan testéhez. Ismételjük, hogy *szolgált* ezt, öntudatosan és föl kell tennünk: lelkiismeretesen is.

Mert nem a közönyös nézők közt foglalt ő helyet, nem is a semlegesek táborában volt ő, hanem ott volt, ahol küzdöttek, harcoltak mindazért, amit ma a magyar nemzeti állam kiépítése alatt értünk.

Életének ezt az időszakát nem vádként hoztuk föl; hiszen ezt a munkásságát csak méltányolni tudnók, ha későbbi köpenyfordításával ezt meg nem hazudtolta és így önmagát meg nem bélyegezte volna. De a gyöngö emberek szokása szerint megtette még azt is, hogy pártja előtt „szépitgetni” próbálta ezt, amit evvel az erőlködésével csak még jobban bepiszkított. „Montegeti” magát, hogy ő ott politikai cikkeket nem írt. Hiszen, ha ezt el is hisszük neki, még akkor érintetlenül marad a tény, hogy olyan lap szerkesztésében munkált közre, amely a magyar állameszmet szolgálta. Tehát nem volt ellentünk s ha nem is volt ott mindenütt velünk, de mellettünk volt mindenesetre. Hanem avval a kijelentésével, hogy gondolkodásában, érzésében, meggyőződésében semmit sem változott, mert ő ott is csak úgy érezett, gondolkodott, mint most, s hogy akkor is csak úgy megvölt győződve a tót nemzetiségi törekvések igazságos voltáról, mint ma; evvel önmagáról állította ki azt a bizonyítványt, amelyre nekünk csak azt kell mondanunk, hogy *ugy van*.

Kisül itten, hogy volt idő, amikor gondolkodása, érzése és jobb meggyőződése ellen is tudott cselekedni: *pénzért*. Kisül, hogy anyagi érdekek kedvéért el tudta ferdíteni gondolkodását, el tudta hallgattatni érzéseit s szegre akasztotta meggyőződését, amikor azokkal homlok egyenes irányt támogatni törekedett. Vagy még helyesebben: mert az elvekkel ellentétben álló cselekedetek kizárják az erkölcsi értelemben vett megállapodott s az elvek jellegével bíró gondolkodást, vég-eredményében kistül: hogy Porubszky urnak sem ilyen gondolkodása, sem érzése, sem pedig meggyőződése nincsen; hanem igenis van agya, amelynek szüleményeit szivesen áruba bocsátja és irányítja aszerint, amint ez a dolog hol innen, hol onnan kecsesget nagyobb haszonnal.

Igy került ő a Slovenský Týždennikhez is. Jellemzi ez magát a pártot, melyben egy egy ilyen áuló vezérszerephez jutott. S ebből a gyászos jellemzésből még az a tartózkodás sem köszörelt le sokat, mellyel most a „vezér” urak Porubszkyval szemben viselkednek; most ezt könnyen lehet visszavezetni arra a félelemre, amely nagyon is jogosult volna abban az esetben, ha a megszokott harsonákat megfujnák olyan ember dicsőségére, akiről maga a nép már igen jól tudja, hogy azt mivel érdemelte ki.

Ezek után pedig nem hisszük, de pártja legkevesbbé hiszi, hogy igartait, melyek szerint „törhetlen erélytel kitart az igazság mellett”, be is váltja.

Nem várjuk tehát, hogy megjavuljon.

A kórház ügye.

A vármegyei kórház kibővítésének és teljes modernizálásának kérdése, tekintettel arra az aggasztó körülményre, hogy a jelenlegi épület legkevesbbé is elegendő sokszor a megyebeli beteg-állományt sem képes befogadni, szinte égetővé vált. Hogy az az ügy, dacára a jó és

nemes szándéknak, a legutolsó időkig nem bolygattatt, annak egyedüli oka az, hogy a közadókkal ugy is igen megterhelt lakoságot a vármegye vezetősége nem akarta újabb terhekkel megróni s főleg nem akarta azt, hogy ily nemes célú közintézmény ellen az adózással mindenkor összekötött ellen-szenvet felkelte.

Ily körülmények között sietett a töröci jótékony nőegylet a közönség segítségére, mely az elnökő *Justh* Ferencné Óméltóságának indítványára, még a múlt év folyamán megtartott egyik választmányi ülésén egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy husz ezer koronán felüli tőkájének részét a vármegyei kórház kibővítésére fordítja és a még szükséges összeget gyűjtés útján szerzeni be.

A gyűjtés meg is indult s alig fél év alatt majdnem ötezer koronát eredményezett. Ez az összeg azonban csak elenyésző része annak a szükségletnek, melyet a kibővítéssel járó munkálatok felemésztenek. Ekkor a nemes szívűről, fáradhatatlan buzgalomról közismert grófnő, a jótékony nőegylet nevében, *Andrássy* Gyula belügyminiszterhez fordult segélyezésért, személyesen is felkeresvén őt az emberbaráti cél érdekében. A miniszter már ekkor kötelező ígéretet tett, hogy ha szükségét látandja, a kórház ügyét teljes készséggel fogja pártfogolni.

A grófnő felkérése folytán a miniszter azonnal intézkedett, hogy a kórházat a helyszínen vizsgálják meg s annak megejtésével *Raisz* Gedeon doktor miniszteri tanácsost bízta meg, ki megbízatásának a múlt hó elején eleget is tett s a szerzett tapasztalatok után kijelentette, hogy a kórház átalakítása tényleg elodázhatalatlan. A vizsgálat megejtése után a grófnő ismét felkereste a belügyminisztert, újból kérte őt a nemes cél támogatására, aki most már, a szerzett információk alapján, a segélyzést kilátásba is helyezte.

A múlt héten a miniszter új levelet írt a grófnőnek, melyben tudatta az örömhírt, hogy kórházunk átalakítására, illetve egy új pavillon felépítésére *harmincezer* kor. segélyt utalványozott ki. A nemes és nagylelkű miniszter tehát lehetővé tette azt, hogy a grófnő nagy horderejű, emberbaráti kezdeményezése tető alá kerüljön, lehetővé tette azt, hogy a jövőendő vármegyei kórház, a Felvidék egyik legszebb közintézményei közé soroztassék, melyben most már kétszer annyi szenvedők találhat enyhülést, mint az elmúlt időkben.

Megyeszerte nagy örömet fog kelteni ez a hír s a szenvedők hála, az isten áldása kísérő azokat, kik a nemes és nagy horderejű kérdés ily szép megoldását lehetővé tették.

Ezzel egyetemben megemlítjük, hogy a kórházi bizottság ama kérvényét, melyben a várostól a jelenleg a kórház mögött elterülő telek, továbbá a városi kórház céljaira gyűjtött tőke bizonyos ellenszolgáltatások fejében leendő átengedését kérte, a múlt szerdán tárgyalta a város képviselőtestülete. Egyelőre a kérvény dolgában nem döntött véglegesen, hanem a bíró elnöklelte alatt három tagból álló bizottságot küldött ki, amely javaslatot teend azíránt, hogy mily feltételek alatt lenne átengedendő a kérelmezett telek és közéspénz.

Mi semmi szín alatt sem akarjuk befolyásolni a kiküldött bizottság véleményét,

csak azt jegyezzük meg *Simkó* Klanica János urnak a képviselőtestület ülésén elhangzott beszédére, hogy rossz szolgálatot tesz mindenki a közügynek, aki ezt a nagyszabású akciót kicsinyes nézetek miatt megakasztani kívánja. Ne feledjék el a városatyák, hogy a nagyközség annyira kívánatos fejlődését a multban is apró nézeteltérések akadályozták meg s ma, midőn ennek a fejlesztésnek égető szüksége jelentkezik, ezernyi terhet fog róni a város közönségének nyakába. Ne üljenek fel az ősi és ostoba felfogásnak, főleg akkor, midőn a mindnyájunkkal közös emberszeretet és emberbaráti célokról van szó.

(ch.)

A gyermeknapok.

Az isten is meg fogja áldani azokat, kiknek nemes lelkében az elhagyott gyermekek sorsának felkarolása megfogamzott. Megmenteni a száz és ezer száma kóborló, apátlan, anyátlan gyermekeket a haza és a társadalomnak, kirántani őket a zűlléssel járó bűnök fertőjéből, vajjon van-e annál magasabb feladat? Mennyi hő imádság fakad majdan ezeknek a becsületessé nevelt polgárok szívéből azokért, kik fillérekkel hozzájárulva lehetővé tették azt, hogy nem maradtak a társadalom parazitáit, hanem börtön és a toloncházak töltelékei, hanem aroperitő előélet nélkül foglalhatták el azt a helyet, melyet számukra hivatásuk kijelölt. Nem, ez a jótékony könnyűtelenség nem maradhat áldás nélkül.

Örömmel konstatáljuk, hogy a mi kis társadalmunk is igaz lélekkel, teljes készséggel rója le kötelezettségét a f. hó 2. és 3-án megtartott gyermeknapon, ezekkel az elhagyott árvákkal szemben. Különösen hölgyeink buzgólkodtak a teljes siker érdekében s így mi sem természetesebb, mint az, hogy a gyűjtés eredménye várakozásunkat felülmúlta. Nem maradt senki megadóztatlan, kit a hivatás, a szükség, vagy a kíváncsiság a gyűjtés céljaira felállított sátor előtt elvezetett, mert akik önként nem hajlottak a jótékony cselekedetre, — habár ilyen csak elvétve találkozott — azokat a szép asszonyok és leányok könyörgése és rábeszélése vette le lábaikról s akarva) nem akarva, kénytelenek voltak az emberszeretet urnájához járulni.

A sátorban és a sátor körül, mely özvegy *Moskóci* Ferencné papir- és könyvkereskedése előtt állítattott fel, pezsgő eleven élet volt mindkét napon. Még egyrészt a már megpumpolt urak legyeskedtek a jótékonykasság szépséges nemtőlvel, másrészt a köznép, mely a felcifrátott, sátor jelentőségét alig ismerete, csoportokba verődve hallgatta a gramofon tréfás dalait, melyet kitűnő gondolat sugalmazása folytán *Jakubovics* Leo ur állított fel a sátorban. A sátort, mely izéles és csinos volt, *Bindfeld* Armin ur, teljesen ingyen bocsájtotta a gyermekvédő liga rendelkezésére s ő maga is ott sürgött-forgott a sátor körül s kétségtelen, hogy az első nap meglepő sikerében, az ő buzgalmának is nagy része volt.

A hölgybizottság mindkét napon reggel 9 órakor kezdte meg működését s egymást felváltva, friss erővel igyekeztek megoldani a reájuk bízott feladatot. Az első napon a

következő hölgyek működtek közre: 9—10-ig *Akantiás* Ödönné, *Bindfeld* Ilonka. 10—11-ig *Zányi* Kálmánné, *Fischer* Irénke. 11—12-ig *Hübner* Károlyné, *Csermák* Dici. 12—1-ig *Fenyő* Sándorné, *Cohn* Ibolyka. 1—2-ig *Patsch* Vilmosné, *Balogh* Valuska és *Ferdinándy* Micie. 2—3-ig *Erdődi* Györgyné, *Lówy* Kornélia. 3—4-ig *Strélinger* Henrikné, *Roll* Olga. 4—5-ig *Lázár* Jenőné, *Maas* Emma. A második napon: 9—10-ig *Steiner* Samuné, *Roll* Anna. 10—11-ig *Bárdos* Adámné, *Singer* Jolán. 11—12-ig *Józsa* Mihályné, *Cohn* Etelka. 12—1-ig *Grossmann* Miksáné, *Ráztoczkay* Jolán. 1—2-ig *Spit. er* Mórné, *Thomka* Emilné. 2—3-ig *Lázár* Jenőné, *Fischer* Biba. 3—4-ig *Dugovich* Titusné, *Kossuth* Anna. 4—5-ig *Uruszky* Aranka, *Granatér* Elza.

Természetesen a hölgybizottságok mellett, mint a liga helyi elnöke egészsége veszélyeztetésével, majdnem egész nap a sátorban volt *Boldis* Ignácné, ki fáradhatatlan buzgósággal, nemes igyekezettel, teljes odaadással szolgálta azt az emberbaráti célt, melyre a liga megalakulásakor vállalkozott. Már napok előtt személyesen kért fel mindenkit, akinek készséges közreműködésére a gyűntnél számíthatott. Boltról-boltra járva kapacitál a gyermeknapok megtartása érdekében s kizárólagosan csak az ő fáradhatatlanságának köszönhető, hogy kereskedőink kirakataiban majdnem kivétel nélkül, ott díszelgett a liga kék-vörös nyomtatványa, mellyel magukat a gyermeknap megtartására kötelezték. Aldja meg az isten jóságos és nemes szívét! Hasonlóképp ott láttuk a sátorban dr. *Künzler* Károlyné, mint a liga alelnökőjét, ki jóságos, megnyerő modorral tett eleget a ráháromlott feladatnak.

Akik ott voltak a sátor körül, nem egyszer fakadtak mosolyra a néha-néha lejátszó-dott tréfás jeleneteken. Jön egy magyarnadrágos munkás, egy ideig hallgatja a gramofon trombitálását. Egyszerre belenyul a zsebébe, kihuz belőle négy fillert s a nagyhetykén beleveti a gyűjtő szekrénybe s oda-szól az ott őrködő hölgyeknek:

— Most aztán had szójék az a nóta!

Jön egy másik földműves, egy darab ideig bámészkodik a sátor előtt. Hölgyeink rávetik magukat s kéri a jótékonykasság fillereit.

— Hát aztán mire lesz a pénz?

— Szegény, elhagyott árvák nevelésére.

— No erre adok, ha mindjárt a számtól veszem is el a falatot s beledobta a szent cél perzselyébe, lehet az utolsó koronáját.

Jöttek a napszámások, szegény, lerongyolódott gyermekek, kik talán maguk is közsegélyre szorultak s koldult filléreiket oda adták a jótékonykasság oltárára. Szívesen konstatáljuk, hogy osztály, vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül megfordult mindenki a sátorban, akinek lelkében ég az emberszeretet érzése.

A második nap este *Boldis* Dezső lapunk főmunkatársának buzgó igyekezete folytán a gyermeknapok mellő befejezésül ugyancsak a liga javára hangversenyt rendezott a műkedvelő zenekar néhány buzgó tagja.

Ez a kis társaság, melynek élén *Boldis* Dezső áll, már több hangversenyen bemutatta zenei képzettségét. S amennyiben céljaul a nemesebb zene megkedveltetését tűzte ki, mindenkor kiváló szakértelmet mutatott műsorának összeállításában. Igaz, hogy tagjai

nagyreszt tanult zenészek, akik a műsort mindenkor tehetségeikhez mérten válogatják meg, de szerdai hangversenyük arról is tanúságot tett, hogy kellő merészséggel is rendelkeznek, mert a hangverseny három nap alatt össze tudták hozni. — A műsor első száma Mozart egy zongoránegyese volt, az előadók (zongora: Fischer Irén, I. hegedű: Boldis Dezső, mélyhegedű: Martincsek Károly, csello Wunder József) a gyönyörű zeneművet kiváló értelmzéssel, stilszerűen tolmácsolták. Az összjáték — ami ilyen rövid tanulás mellett bámulatos, kifogástalan volt. Majd Singer Jolán énekelt a Vig övezgyből két dalt kiváló sikerrel s a közönség addig nem pihent, míg dalát meg nem ismételte. Ezután Grieg: Ase halálát játszották el kvintettben. A gyász-költemény minden finomsága érvényesült a klasszikus előadásban. Ezután Fischer Bianka és Irén énekelt egy kettőst a Cleopatra operettből. Már maga a két nővér megjelenése is elbájoló, előadásuk, iskolázott hangjuk, egyszerű, diszkrét énekük méltán megérdemelte a közönség hangos tetszését, melyet Fischer Bianka hálál meg, egy magyar dalt énekelve a mély érzéssel. Ezután Martincsek Károly s Boldis Dezső léptek fel s ismert tudásukkal játszottak egy csomó szép magyar nótát tárogatón és zongorán. Oly sokszor dicsértük már ezt a mesteri duettet, hogy csak azt jegyezzük meg, hogy együttesük még precízebb, mint ezelőtt s föllépésük mindig fénypontja a műsornak. Boldis Ignác harmonionon játszott egy ábrándot a Bánkban operából. Hogy ez a kiváló, régi hírű zenész csak igazán művészi, tartalmasat, technikailag és felfogásban kifogástalan nyújthat, tudja mindenki. Kár, hogy néhány év óta egyáltalán nem hallhatjuk. Fischer Irén terjedelmes hangyaga az ezután előadott magyar dalokban jutott érvényre. Althangja oly erőteljes, amellyel oly lágy és hajlékony, hogy befejezett kiképzés után bátran felléphet a legkomolyabb nyilvánosság előtt. — Ezután Pleyelnek egy zongoránegyese következett az elsőnél nem rosszabb előadásban. Végül Martincsek és Boldis adtak elő kurucnótákat nagy hatással.

Reméljük, hogy nem sokára ismét szerez nekünk a zenetársaság hasonló élvezetet.

A két gyermeknap fényes anyagi eredményének elszámolását itt adjuk:

Az urnába befolyt 469-74 kor.; a helybeli kereskedő és iparoscégek adományai 206-40 korona; a hangverseny jövedelme 65 kor.; utólag az urna számára adakoztak: Dusehek János 10 korona, Michnik Vilmosné 5 kor., Michnik Vilmos 5 k., özv. Kapuzta Jánosné és leánya 1-10 korona, Borbély Evi 10 fillér, Anna szakácsnő 20 fillért; egy uri cigány gyűjtése 3 korona. Összesen 765-54 korona; 5-20 korona kiadás levonása után maradt tiszta bevétel 760-34 korona.

A turóczenzentártoni kereskedő és iparoscégek adományai: Bindfeld Armin, Graber Jakab és Fia 20—20 korona; Grossmann Miksa 15 korona, Turóci Hitelbank, Kuffler Zsigmond, Gasparik János 10—10 korona; Löwy Zsigmond 6 korona; Fischer Armin, Kmf János, Balko és Starke, Rolko József, Holländer Samu, Hvizdák J., Spitzer Ede, Thomka Milos, Svarcz Kálmán, Wix Miksa, Moskóczy Ferencné, Klein Sz. 5—5 korona; Löwy Mór, Spitzer Mór 4—4 korona; Fábry

József, Starke János, Lamos J., Kucharik Pál, Spatek János, Gyógyszertár 3—3 korona; Lang M. és Fia, Singer Henrikné, özv. Ivánka Tóbiásné, Cziller Albert, Schulez Lipót, özv. Politzer Zsigmondné, Zseppelföld József 2—2 korona; Mikes és Társa, Spitz Mór, Patsch Béla, Strauss J.-né, Kianieska Bohus, Laufer Nándor, Missik J., Waldmann Mór 1—1 kor.; Wittmann N. 40 fillér. Összesen 206-40 kor.

HIREK.

A jótékony nőegylet a kórházért. Em-lítettük annak idején, hogy a vármegyei kórházi bizottság oly kérelemmel fordult a jótékony nőegylet elnökségéhez, hogy a kórház felhív- és ágynevelő szükségletét lassa el, a megrendüléseket pedig, tagjainak szíves közreműködésével j. vittassa ki. Most örömmel regisztrálhatjuk, hogy a jótékony nőegylet már is teljesítette a kérelmet, amennyiben a mult hét folyamán, a kórházat, huszonnégy betegre való ágy- és fehéreneművel látta el. Az új felszerelést, maga az elnökő Justh Ferencné Bathiány Mária grófnő személyesen adta át a kórház gondnokának.

Halálozás. Súlyos csapás érte *Kaczvinszky* Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgatót. Édesanyja 91 éves korában Kassán elhunyt. A jó öregasszonyt nemcsak rokonai, hanem ismerősei is gyászolják.

Nyilvános köszönet. Mindazon hölgyek, akik f. é. április hó 2-és 3-án az Országos Gyermekvédő Liga sátorában oly lelkesen és önfeláldozóan fáradoztak, fogadják ez uton hálás köszönetemet. De hálás köszönet a törgönzött hangverseny közreműködőinek, továbbá a helybeli kereskedő- és iparoscégeknek, valamint a lelkes közönségnek is, amelynek nemes áldozatkészsége nem csak a kért fillérekben, hanem ezüst és aranyérem adományokban is nyilvánult s a kiváló sikert eredményezte. Turóczenzentártonban, 1907 évi április hó 4-én. Boldis Ignácné elnök.

Juriga az igazságügyminiszternél. Juriga Nándor tót nemzetiségi képviselőt a bíróság államellenes izgatás miatt tudvalegőleg kétévi államfogházra ítélte. Az ítélet jogerős és Juriganak most kellett volna jelentkeznie hogy büntetését megkezdje. Ehelyett Juriga szerdán kihallgatáson jelent meg *Günther* Antal igazságügyi miniszternél s azt kérelmezte, hogy *május 1-ig halasztást* kapjon. Az igazságügyminiszter a halasztást megadta, de csak azzal a feltétellel, ha Juriga kötelezi magát, hogy *semmiféle nemzetellenes izgatásban nem vesz részt.*

A várnai vasúti szerencsétlenség. Szerdán reggel az a hír terjedt el városunkban, hogy Várnán, mely Ruttkától Zsolna felé az első vasúti állomás, óriási vasúti szerencsétlenség történt. Az első és ellenőrizhetetlen hírek rendkívül sok halottról s még több sebesültről beszéltek, s csak délfelé tudtuk meg a valót, hogy a kat. sztrófnak, hála isten csak három hallottja van, de a sebesültek száma mégis meghaladja a huszat. A szerencsétlenségről egyébként a következő információkat kaptuk: Ruttkáról a kedden este Németországba utazó mezei munkások számára különvonatot indítottak el Oderbergbe. A különvonat keréssel a 14.

számu rendes személyvonat után hagyta el a ruttkai pályaudvart. A különvonat előtt egy tehervona. szaladt, amely éjjel tizenegy órakor Várna állomáson várta be a különvonatot. A tehervonat az állomáson a harmadik sínpárt foglalta el, míg a különvonatnak a második sínpáron kellett volna az állomáson athaladnia. Hibás váltóállítás következtében azonban a különvonat a harmadik sínpárra került, ahol oly erővel ütközött össze az állomáson várakozó tehervonattal, hogy a különvonatnak valamennyi kocsija a podgyászkoicin kívül összeeszedött. A különvonat tele volt utasokkal, a kiknek nagyrésze a kocsi romjai alá került. Háromat az utasok közül, *Hagon* Rozália és *Zimmermann* Vince gajdóci mezei munkásokat és egy harmadik munkást holtan huztak ki a romok alul, huszónhárom pedig, közöttük két vonatvezető, megsebesült. A sebesültek közül *Reves* Róza és *Greschner* András mezei munkásokat, akik súlyos sérüléseket szenvedtek, a tescheni kórházba szállították. A pályatest még harmadnapra is tele volt a kocsik szerelvényeit romjaival, bár a kirendelt műszaki személyzet tényleg emberfeletti munkát végzett, hogy a közlekedés akadálytalanságát biztosítsa. Az igazgatóság szigorú vizsgálatot indított meg abban az irányban, hogy a szerencsétlenséget kit terhel a felelőség. Hallomásunk szerint, a szerencsétlenség oka az egyik váltóór, aki egy, az állomásból kifelé haladó vonat után a váltót nem állította be a tisztviselő utasításának megfelelőleg. A szerencsétlenségről a kassa-oderbergi vasút igazgatósága a következő jelentést teszi közzé: A kassa-oderbergi vasút Várna állomásán Németországba utazó mezei munkásokat szállító különvonat helytelen váltóállítás folytán tegnap este egy tehervonat által elfoglalt sínpárra jutott és belettközött. Az összeütközésnél *Zimmermann* Vince és *Hagon* Rozália gajdóci mezei munkások halálosan, *Reves* Róza és *Greschner* András súlyosan, tizenöt utas és két vonatvezető könnyen sebesült meg. *Reves* Rózát és *Greschner* András a tescheni kórházba szállították. Két lokomotív és öt koci megsebesült. Szigorú vizsgálat indult meg.

Baleset. A folyó hó 2-án súlyos baleset érte a kostányi örház közelében *Sutovec* János bellai lakost. Turóczenzentártonból hazafelé haladva, a kocsiában levő katabájárt nyult hátrafelé, de elvesztvén az egyensúlyt, lebukott a kocsiról és a kerekék alá került, melyek karját két helyen összezúzták, fejéről pedig, tenyéryni nagyságban, lekarcolták a bőrt, ugyannyira, hogy vérző sebo alól, a szerencsétlen ember koponyacsontja felhírlék ki. A súlyosan sebesült embert a helybeli kórházban vették ápolás alá.

Privyigo rajeci vasut. A kereskedelemügyi miniszter a zsolnai cellulosegyár r.-t.-nak a Nagybelic-privyigo vasut *Privyigo* végállomásából kiágazólag *Nádasér*, *Polusz*, *Kispróna*, *Németpróna*, *Gajdel*, *Facsó* és *Frivald* községek érintésével *Rajecz* állomásig vezetőnek szabványos nyomtávu, gőztüzelt vasutvonalra előmunkálati engedélyt adott. Ezen vasúti vonal kiépítésével a privyigo völgy forgalma Zsolna felé fog tereledni, mely egyelőszertin nagyrészt Turócmege után bonyolítottatik le. Ezen veszteségtől csak a Privyigo-turóci vonal kiépí-

tésével meg lehetünk. Megjegyezzük, hogy rövidesen a kérdés fog válni ezen vasut kiépítése, mert a megnyíló privilégiumok énbányák folytán ettől fog függni ipari fejlődésünk.

Politika az államfogházban. Élénk világot vet a nemzetiségi igazgatók haremódjára az a hír, a mely beszámol a husvéthétfőjén tartott aradi román népgyűlésről. Egy miniszteri rendelet értelmében határozottan tilos dolog az, hogy valamely vidéken a választók nemzetiségük szerint különkülön csoportosuljanak. Természetes tehát, hogy az oláh agitátorok szembe helyezkedtek a rendelettel és külön tömbe itették az aradi, pécskai, szentannai, borosjenői, kiskisjenői, világosi, és radnai oláhosságot. A hatóság, noha lett volna rá joga, nem osztalta föl a gyűlést, nehogy okot szolgáltatson a nemzetiségioknek holmi sérelem hangoztatására. A gyűlés menete egyébként igen épületes volt. Érkezett tüdővizít távirat is, az alkalomhoz illő igen stilszerű helyről az — államfogházból. Aláírta a táviratot az oláh igazgatók színe és virága, a mely most a börtönben élvezi a mártíromság díjszerűségét. Szerepel a távirat küldői között Petrovics István dr. országgyűlési képviselő, Zsurka Kornél dr., a lugosi *Drapelul* szerkesztője, Gáspár Mihály lugosi pap, Gáspár Trajan pap és még ötten, közülök egy szerb ember is. Mindenesetre figyelemreméltó dolog, hogy az államfogházból ilyen táviratot kibocsátottak, a mi kétségtelen jele a legszélsőbb túlelemnek, szemben az oláh igazgatók gyűlöletes céljaival. Ám a *Tribuna* nem ezt a körülményt tartja jellemzőnek. A magyar állam tulságos enyhességére nincs megjegyzése, ellenben sopánkodik, hogy ime mennyi jeles oláh ül a fogházban.

Uj angol-magyar szótár. Az angol nyelv tanulása nálunk egyre jobban terjed és a közönség állandóan keresi a nyelvtanulást egyik nélkülözhetetlen eszközt, a *szótárt*. Angol-magyar szótár egyáltalán nem volt a piacon, mert bár régebben jelent meg ilyen, de az már nem kapható. Az általános keresletet most kielégítette a Stampfel-féle kiadóhivatal, mert kiadásában igen használható, bő, kimerítő és jó angol-magyar szótár jelent meg. A szótár kiváló előnye az, hogy az angol szavaknak magyar kifejezéseit fogalom körök szerint határozza meg. Ha valamely angol szónak több jelentése van és több kifejezéssel fordítható, ugy ennek a szótárnak a segítségével biztosan felszámolhatjuk, hogy a sok kifejezés közül, az adott esetben melyiket kell választani. A szótárt E. W. James angol nyelvtanár és Endrei Zalán szerkesztették. A könyv kiállítása is dícséretes, csinos az alakja, kitűnő és pehely könnyűségű a papíros. Ára füzve 4 korona, kötve 5 korona. A magyar-angolról szajtó alatt van s néhány hó muiva jelenik meg.

Képviselői beszámoló. Liptószentmiklósról írja tudósítónk: *Bella Metód* nemzetiségi képviselő a hó 1-jén tartá itt a piacon, szabad és alatt beszámolóját. A kormány elleni kirohanásait, valamint a szerinte kárbozatos új iskolai törvényjavaslat becsmérlését a hall-

gatóság zsvivó kiáltással fogadta. Midőn a képviselő esestetle, hogy a kormány mily előnyben részesíti a magyar lakta vidékeket, hollott a nemzetiségek által lakott vidékeket elhanyagolja, hamba! kiáltások hangzottak fel. A népgyűlés különben rendben, minden zavargás nélkül folyt le.

Budapest legnagyobb divatháza

Holzer Simon.

Budapest olyan látványival gazdagodott, amelylyel foglalkozni kereskedelmi és ipari élet szempontjából is érdemes, hirdetőn az előre történi magyar iparnak diadalát. Párisban, Londonban, Berlinben és Bécsben már hosszabb idő óta vannak nevezetes áruházak, melyek bámulatára jár a közönség és ma egy Budapesten felépült hasonló világvárosi modern divatház megnyitására számolunk be.

Husvéthétfőn nyitotta meg ünneppélyesen Holzer Simon Kosuth Lajos-u. 9 sz alatt ujonnan átépített és nagyobbított divatházát. A női divatcikkek terén a Holzer cég már évtizedek óta vezető szerepet visz. 1869-ben alapították a céget, mely becsületes igyekezettel az ország legnagyobb cégei közé kúzdotta fel magát s ma már a Holzer névnek nemcsak az országban, de a külföldön is hírneve van. Régi helyiségét megnagyobbította, helyesebben megújította Holzer. A földszinten, az első és második emeleten vannak az előrusító helyiségek, az utóbbi emeleten a nagybani előrusítás történi, a harmadik, negyedik és ötödik emelet pedig műhelyek céljaira szolgál. Az előrusító csarnokok s az irodák pazar fénytűzéssel vannak berendezve; a műhelyek tágasak, világosak, mindenben megfelelően az egészségügyi követelményeknek. Aki belép a Holzer divatházába, azt káprázatos fény veszi körül. Hatalmas velencei tükrök alatt sűrű-forog a vásárló közönség s az alkalmazottak serege.

Holzer divatházában 120 kereskedelmi alkalmazott és 400 munkás dolgozik. Két márvány lépcsőház vezet a felső helyiségekbe. Este 16 villamos lámpa és 400 izólámpa terjeszti fényét a munka s elegancia csarnokaira. A vendéközönség szórakoztatására pazarul berendezett olvasóterem áll rendelkezésre s így Holzernél még várakozni is kellemes.

De mindezeknél nagyobb érdeklődésre számíthat a női divatcikkeknek az a sokasága, változatossága és szépsége, amely a divatházban fel van halmozva. Ami széper, jót és újat produkál a divat, amit a legrefináltabb ízlés s térer megkíván, Holzernél megkapható. Nincs az a női divatcikk, mely óriási választékban itt feltalálható nem lenne. A hölgyközönség körében a gyönyörű, tágas próbatérmek is feltűnést fognak kelteni.

Holzer neve rég ismert a magyar közönség előtt. Ízlés, tudás, sok évtizedes munkássága s a közönség bizalma a magyar nagyiparosok első közé emelték őt s most, midőn élete munkásságának eredményét: ezt a gyönyörű divatházat felavatta, a közbecsülésnek örvendő férfiú sikeréről örömmel vesz tudomást úgy a szakma, mint a nagy nyilvánosság.

Az új divatház imponáns ünnepség keretében nyílt meg. A hatalmas épület előcsarnokában a főváros ipari és kereskedelmi előkelőségei adtak egymásnak találkozót. 7—800-ra tehető a megjelentek száma. Dél-élelt 11 órakor Holzer Sándor, a cég főnöke rövid beszédben köszöntö meg, hogy ily nagy számban gyűltek össze a főváros kereskedelmének és iparának vezető férfiai, valamint vevői és üzletfelei, akiket aztán felkért, hogy tekintsék meg a divatházat. Thék Endre szólalt meg ezután, a meleg elismerés hangján aposztrófálván Holzer szorgalmát, igyekezetét és érdemeit a magyar ipar fellendítése terén. Thék beszéde után hatalmas eljénzés hangzott fel, azután a divatház megtekintésére indult a közönség, melynek körében ott láttuk a főváros tanácsa képviselőjében Bódy Tivadar tanácsost, a kereskedelmi és iparkamara képviselőjében Thék Endre elnököt, az O. M. K. E. képviselőjében maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsost, az Orsz. Iparegyesület képviselőjében Gelléri Mór kir. tanácsost, Pesti és Gorecky kertületi előjárókat, továbbá a szakmabeli egyesületek és társulatok vezető férfait, a Mössner, Girardi, Ungár, Berényi, stb. stb. cég főnökeit.

A hatalmas divatház valósággal elragadta a közönséget, mely nem győzött az érdekes látványokkal betelni. A második emeleten felállított büfében folytatódott az ünneplés. Holzer Sándor köszöntötte fel vendégeit, utána az alkalmazottak nevében Steinberger F. éltette a főnököt és más számos felköszöntő hangzott el.

KÖZGAZDASÁG.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok ellenőrzésének néhány kérdéséről.

III.

Ilyen felügyelő-bizottságok a részvény társaságoknak nem független szervei, hanem legteljebb társaságatói vagy az igazgatóság változatai.

A felügyelő-bizottság működésében tegyünk világosan különbséget a között, hogy mit képes, tehát tartozik és mit nem képes teljesíteni?

A kereskedelmi törvény a felügyelő-bizottság kötelességévé teszi, hogy a társaság üzletvitelét minden ágazatában állandóan éber figyelemmel kísérje és az üzletekről minden időben tudomást szerezzen.

E végből a társasági ügyekről az igazgatóság révén bármikor értesítést szerezhet a könyvekbe és iratokba, általa kijelölt tagjai útján betekinthet és a készleteket megvizsgálhatja.

Ezt tartozik és képes is megtenni a felügyelő-bizottság. Ugyancsak a törvény értelmében a felügyelő-bizottság kötelessége volna az évi zárószámadásokat, a mérleget is megvizsgálni, tehát az egész számvitelt a fedezeti okmányokkal kapcsolatban kritikailag is revidálni, hogy a vállalat valóban a

Esterházy-Cognac mindenütt kapható.

Főraktár: STEINER SAMU-nál Turócszentmárton.

törvény által megkívánt rendes kereskedői gondossággal járt-e el; mert e nélkül a kívánt vizsgálat el nem képzelhető.

A felelet, hogy: erre a felügyelő-bizottság nem képes, tehát tőle nem is követelhető.

A gyakorlatban a tartozók és követel, a köteleesség és képesség között meghasonlás keletkezett, — valóságos könyvbírálat és ellenőrzés helyett szinleges reviziók, ugynevezett kémpróbák fejlődtek ki. Pedig a kémpróbákban rejő nem kicsinylendő veszedelmek hány társaságnak okozták már végromlását! Nem csoda, ha a szerzett tapasztalatok alapján azt halljuk: akár ellenőriz, akár nem ellenőriz a felügyelő-bizottság, egyre-megy! Ha ellenőrzési köteleességét nem teljesíti, egész vagyonával egyetemlegesen felelős.

Ha a társasági vagyon romokban hever, ha a hitelezők vagyonukat elvesztették, a csődöt megnyitották, nagyon gyenge vigasz még abban az esetben is, ha a felügyelő-bizottság a kárt meg is téríti. Mi történik azonban akkor, ha a szavatossági kötelezettség miatt hosszadalmas perek keletkeznek, ha a felügyelő-bizottság nem rendelkezik elegendő vagyonnal, vagy a vagyon a nőé, mellyel nem éltek vagyonközösségben.

Meg kell akadályozni, hogy a dolgok egyáltalában ideáig fejlődjenek és ne várnak összefont karokká addig, amíg a bankbukás, összeomlás bekövetkezik. Ez a veszedelmes meredély a könnyelésben is keresendő.

Ezt ellenőrizni, a törvény értelmében a felügyelő-bizottság kötelessége volna, de általában úgy látszik annak eleget nem tesz. Ott, ahol a felügyelő-bizottság által megjejtett mérlegrevizióról van szó, valóságos szinleges reviziót, fellüvizsgálatot kell érteni. A fellüvizsgálat, ellenőrzés sem nem könnyű, sem nem egyszerű, mert a fellüvizsgáló közegettől a vállalat üzemenek és a vonatkozó törvényeknek alapos ismeretét követeli, továbbá szakértelemet és elhatározást kíván.

Ha tehát a kontemplált állami részvény-bírálat megvalósulna, akkor a felügyelő-bizottságot e terhértől könnyen fel lehetne menteni. Egy ilyen intézménynek egyéb funkciói mellett fellüvizsgálók kiküldése is lehetne a feladata. Északamerika Egyesült Államaiban és Angliában Chartered Accountant elnevezéssel különös intézményt találunk. Tagjai fölesketett vizsgálatot tett számvizsgálók (revisorok), akik főleg a különböző magánvállalatokban működnek. Különleges irányu elméleti és hosszas gyakorlati tanulmányaik, megbízhatóságuk és szaktudásuk révén a hivatásuk körében eső minden feladatnak pontosan és lelkiismeretesen megfelelnek. Ezen intézmény, úgy a közönség, mint a vállalatok részéről olyan kedvelté vált, hogy különösen a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok hitelük megtartása és gyarapítása érdekében soha el nem mulasztják könyveiket és az ezek alapján készült mérlegeiket a Chartered Accountant fellüvizsgáltatni és láttamoztatni. A Chartered Accountant intézménye bizonyára megérdemli mindama művelt államok érdeklődését, amelyekben a számvitel és számvitel ellenőrzésének jelenleg kielégítő törvényes szabályozása hiányában a visszaélések és ennek nyomán föllépő anyagi romlás napirenden vannak. A Charter Accountant Angliában Viktória királynő 1880. május 11. rendeleté-

vel törvényesen elismert és jogokkal fölházott intézmény. De térjünk vissza tárgyunkra.

Amint tűzhelyen izzó lángparázs magában a tűzhelyen alszik el, úgy a visszaélések is csirájukban fojtandók el, ott, ahol keletkezhetnek és nem feltületes életnyilvánulásaikban. Ez a hely pedig a napló, pénztár, letéti könyvek, örövasók és fölfelé... a mérleg.

Ha nem akarunk ilyen messze elmenni, ha egyik, avagy a másik részen aggály merülne fel az állami beavatkozás tekintetében, bizzuk ezt a kereskedelmi és iparkamara-ra, kik arra alkalmas személyeket fellüvizsgálóként választanának. E revisorok fizetése a kamara kertületebe tartozó összes intézetek által arányos felosztás mellett volna fizetendő. Az államnak egy fillérjébe sem kerülne, a pénzütezetek és betevők pedig nagyon sokat nyernének vele.

E revisorok minimális joga és kötelessége törvénnyel szabályozatnék. A revisorok minimális jogához tartoznék: az összes könyvek, fedezeti okmányok, levelezések, jegyzőkönyvekbe való betekintés, az összes pénztári értékek, megvizsgálhatása, röviden: korlátlan ismerete mindannak, ami öket az üzletvitel és üzleti állapot fölül világosan tájékoztatni hivatva van, nemkülönben az alkalmazottaknak bevonhatása, azaz fellüvilágosítás adási kötelezettsége a revizionál, mert a mai protekciós klikk-rendszer mellett hallgatásra vannak utalva; pedig hány alkalmazott beszélne szívesen, hogy a pénzütezet egészségsége vezetésének és prosperálhatásának megszilárdításával a saját lételét is biztosabbá tegye.

A kötelességek minimumaként az évi mérlegnek a vonatkozó összes segédkönyvek és fedezeti okmányok alapján való beható megvizsgálása, a zárlati vagyonalkatrészeknél alkalmazott taxáció, az átmenő tételek helyességének fellüvizsgálata és ez alapon esetleg új mérleg szerkesztése és az osztalékul kiadni szándékolt összeg fölötti bírálat mondatnék ki.

Munkások jutalmazása. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara javaslatára a kereskedelemügyi miniszter ur azon munkások részére, akik hosszú idejű és sikeres munkásságuk által kiváltak, a folyó 1907. évben is — még pedig összesen nyolc munkás részére — kintüntetési állami okmányokat és 100—100 koronát tevő jutalomdíjakat engedélyezze. Ennélfogva felhivatnak mindazok, kik a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara kertü-

tében (t. i. Pozsony szab. kir. város Nyitra-, Pozsony-, Trenčén- és Turócvármegyében) laknak és a kintüntetésre igényt tartanak, hogy kérvényüket alábbi feltételek szem előtt tartásával nyújtsák be a kamaránál. A jutalomra való igény föltételei a következők:

a) magyar állampolgárság, b) tényleges ipari munkában való legalább 15 évi megszakítás nélküli működés, c) a pályázó rendes munkabérének vagy keresetének évi összege a pályázat: évében 2000 koronát nem haladhat meg. Megjegyzendő, hogy a 15 évi működési időbe a tanoncévek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál pedig a teljeszen betöltött évadok teljes évekként egyenértékűeknek tekintetnek. A 15 évi munkaidőt a pályázó több munkaadónál és külföldi iparágban is föltétele, de elegendhetlenül megkivántatik, hogy a munkaidő megszakítás nélküli legyen. Nem ipari munkát teljesítő alkalmazottak, ugymint kapusok, kocsisok, gyári irodaszolgák stb. a jutalomra igényt általában nem tarthatnak. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara felhívja tehát kertületének érdekelt munkaadó cégeit, illetve gyárosait és iparosait, hogy legkésőbb 1907. évi május hó 1-éig közöljék a kamarával azon munkásaik névsorát — az ajánlott munkások munkakönyveinek, szolgálati bizonyítványainak és egyéb okmányainak csatolásával — akiket a szóban levő jutalmakra érdemeseknek tartanak. A kamarához beküldött munkakönyvek, szolgálati bizonyítványok és egyéb okmányok betekintés után vissza fognak adatni. A munkaadónak munkása megjutalmazása tárgyában a kamarához intézett előterjesztése közlgyre vonatkozó javaslatnak tekintetik s mint ilyen, mellékelve együtt blyegmentes. Mindezen iratokra azonban feljegyzendő, hogy ipari munkás jutalmazása ügyében állítottak ki s mint ilyenek, a m. kir. pénzügyminiszter ur 1903. évi február hó 28-án 17.455. sz. a. kelt rendelete értelmében blyegmentesek.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár
Kiadótulajdonos: Moskóczy Ferencné.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM A LEGJOBB ★★

A gazdaközönség figyelmébe!

Akinek eladó **hizott szarvasmarhája, hizott sertése, 4—5 hetes borjúja és bányája** van, azt folyó árban a Ks.-Od. vasút alkalmazottai husfogyasztási szövetkezete számára megvesszük.

Börgyárosok nyers bőrt ezen szövetkezetnél vásárolhatnak. Jelentkezni lehet ez ügyben **Nemes Barba** szövetk. elnöknél. Ruttka, 1907. évi március kő 28-án.

Lehotzky és Burián,
a szövetkezet követtetői.

204—1907. sz.

A turócszentmártoni m. kir. jár. erdőgondnokságtól.

Faarverési hirdetmény.

Az alább felsorolt községek volt urbéresi birtokosságai 1907. évi április hó 22. és 23-án az itt felsorolt időben és helyen, mindenütt a községházán tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladják a tulajdonukat képező erdőben található folyó évi következő fakészleteiket:

Háj: 1063 drb luc és jegenyefenyőt, 758 m³, 6485:50 korona tőértékben Hájon, folyó évi április 23-án délelőtt 10 órakor;

Csresmosó: 320 darab luc és jegenyefenyőt, 234 m³, 1963:50 korona tőértékben Csresmosón, folyó évi április 23-án délelőtt 1/2 12 órakor;

Szentmihály: 393 darab luc és jegenyefenyőt, 256 m³, 2096:50 korona tőértékben Szentmihályon, folyó évi április hó 23-án délután 1/2 5 órakor;

Nedozor: 344 drb luc és jegenyefenyőt, 170 m³, 1185 korona tőértékben Nedozoron, folyó évi április hó 23-án délután 3 órakor;

Bella: 2757 darab luc és jegenyefenyőt, 1288 m³, 10884 korona tőértékben Bellán, folyó évi április hó 22-én délelőtt 10 órakor.

Kiszállítási határidő bezárólag 1908. év április hó 1-jéig.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: a) ha a hirdetményben kitűzött óra előtt nyújtatnak be; b) ha tisztán kivethető számjegyekkel s egyszerűen betűkkel is kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget; c) ha az ajánlat szövege, valamint annak borítéka kívül az értékesítés tárgyát képező hasznóvétel megjelölését szöveszerint tartalmazza, úgy a mint az a hirdetményben foglaltatik; d) ha lepecsételve és ivenkint 1 koronás bélyeggel ellátva adtnak be; e) ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; f) ha bánatpénzképen a megajánlott összegnek legalább 10%-át készpénzben tartalmazzák; g) ha úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó posta állomás) világosan kiolvasható; és h) ha a boríték kívül „Ajánlat a (fent megnevezett valamely) fakészletre” felirással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtására azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alsókubini m. kir. állami erdőhivatalnál, a turócszentmártoni m. kir. járási erdőgondnokságnál és a fent megjelölt községek volt urbéri birtokosságok elnökségeinél tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

Kelt Turócszentmártonban, 1907. évi április hó 4-én.

Az urbéri elnökségek.

A m. kir. járási erdőgondnokság.

Nagyságos asszony,

tudja-e, hogy a maláta-kávé vásárlásánál miért kell Önnek a „Kathreiner” nevet hangsúlyozni?

Mert különben annak az eshetőségnek teszi ki magát, hogy kétes értékű utazástól kap, mely a „Kathreiner”-t kitérítelő, mindenelőnyt nélkülöz.

Csak a **Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé**

birja, különleges előállítási módszere révén, a gyarmatkávé ízét és zamátját.

Méltóztatassék azért, Nagyságos asszony, jól emlékeztetnöm véni, hogy a valódi „Kathreiner”-csakis zárt eredeti csomagokban kapható „Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé” felirattal és Kneipp páter arcképével, mint védjeggyel.

EZ A KERET SZÜK

ahhoz, hogy a Hoppa angol teint regulator messzerű gyors szépítő hatását esetelhetjük, de ez főllesleges is, minek szaporitania a szót,

tények beszélnek.

Vegyenek a t. hölgyek 2 korona 50 filléért Hoppát és a szepítő, májfoli, bőrvörösség, mitesser, pórsenés, pattanás és más arcstisztatlanság csodálatos eltűnése minden szónál szebben bizonyítja, hogy a Hoppa minden mást feleslegessé tesz, egymaga pótol krémet, szappant, pudert. Puhítja, ifjítja, üdíti, finomítja és fehériti az arcot, kezeket, nyájakat, vállat.

angol teint regulator fórák: **Hoppa**
Hoppa KAISER VILMOS és Ta Hoppa
drogériája Győr, Baross-ut 1.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

DUNKEL V. K.

felsőmagyarhoni első parkettgyár és
= gőzfűrészes részvénytársaság =
KASSÁN.

Ajánlja kitűnő tölgyfából készült, sokszorososan kitértett

parkettáit,

ugynevezett amerikai, tömör és berakott kockáit

jutányos árak mellett.

A lerakás kívánatra gyári lerakók által a legpontosabban történik.

Butorozott szoba

kiadó.

Cim a kiadóhivatalban.

Legközelebbi huzásokra a legkedveltebb sorsjegyekből álló csoport vételét ajánljuk:

3 darab Erzsébet királyné sorsjegy

Húzás: március 1-én, július 1-én és november 1-én.

1 darab Józsviv sorsjegy

Húzás: május 15-én és november 15-én.

1 drb Bazilika sorsjegy

Húzás: március 1-én és szeptember 1-én.

Legnagyobb főnyeremény **100.000 korona.** Évi összes nyereményei **427.300 korona.**

Ezen állandó értékkel bíró **40 havi 2 kor. 40 f. részletfizetésre kapható.**

ELFER és ADLER bank és váltóüzletében BUDAPEST, V. KERÜLET, FÜRDŐ-UTCZA 7. SZÁM.
Alapított 1888. évben.

Az első részletnek postautalványon beküldésénél a sorsjegyek számával ellátott részletet azonnali játékkal szolgáltatjuk ki. Az első két részlet egyszerre való beküldésénél a harmadikat ingyen nyugtázzuk

ÉLŐKERÍTÉS. (Gleditschia, elősövény.)

Bármily talajban gyorsan fejlődik, sűrű, nagy töviseivel embernek és bármily állatnak ellentáll, kitart 70—80 évig, nevelhető oly sűrűn, hogy apró csirke, malac stb. sem mehet át; — ez a legolcsóbb, örök, áthatlan kerítés. Főelőnye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető, mert a csemeték felásva jeges pincében tartatnak. Ezer darab 12 korona, rendszeren ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítást minden rendeléshez adok. Akinek élőkerítés nem felel meg, szállíthatok **sodronyszövetet**, a legalkalmasabb gyártmányt, olcsón 100, 150 és 200 cm. széleset.

Szőlőlugas minden háznak legszebb díszje, egy gyűjtemény 8 fajból 20 tő, egy tő 2—300 fűrtet tart.

Szőlőoltványok táblás ültetések és hiányos pótlására, 60 legkiválóbb bor- és csemege-faj, szigorúan válogatott, tökéletes forradású és fajtisza, duggyökerű példányok.

Delaware sima vessző, minden szál megfakad, csak az a legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 holdat ültettem, 35 hektó terem holdanként, bora édes, erős, oltani, permetezni nem kell és kezelése semmi tudomány sem kell, ezért ellensége sok tudományos szőlőültető.

Bővebb leírást és KÉPES ÁRJEGYZÉKET tanulságos tartalommal és mindenhez teljes téjékoztatóval ingyen és bérmentve küld:

NAGY GÁBOR, szőlőnagybirtokos, NAGY-KÁGYA.

Levelezés minden nyelven.

Fényképező készülékek

nagy választéka

Moskoczi Ferencné

könyv- és papírkereskedésében Turócszentmárton.

Pontosság | Lelkiismeretesség | Nálát érdekekben híroosan hízarólag | LEOPOLD GYULA | hirdetését hirdetés által Budapest, Erzsébet-körút 41. | 200 napra bizárolgosa képtelenségi

Requiny-féle
RÓMAI VÉR-TISZTÍTÓ-SZŐRP
páratlan asor minden bőrbajnál, bujakórnál, Vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító.
Nagy Üveg 3 kor. 8 Öveget 8 kor. utánvétellel köld:
REQUINY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kál-6 Kereposi ut 24.
A híres RÁKÓCZI GYOMORKESERŐ egyedül készítője.
Érdekes prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI LENVÁSZON
DAMÁST.
áruk csak akkor valódiak,
ha ezen védjeggyel vannak ellátva.

VERSZEGÉNYSÉG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGESSEG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGNER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**
Rendkívül kellemes ízű, erősit, tisztítja a vért.
Kis Üveg ára 8-20 kor. Nagy Üveg 6 kor. Kapható gyógytárakban.
Postán küldi: **KOBONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kalvin-tér.

TUBOBAJOSOKNAK
és mindenkinek, aki köhög, rekedt, éretlenül szolgálatot tesz a

Halápi-féle hársfamezszőrp
Mintafüvet 2 korosztárral köld
APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.

A legjobb órákat
legszelidőbb és legbiztosabb ékzesórákat, egy készítményt, mint
RÉSZLETFIZETÉSRE
származó esztétik órákat szállítja Magyarország és minden más és legmagyarabb órák.
BRAWSWETTER JÁNOS órák készítője
SZEGEDEN.
Aranyárú 2000 tápellá igyzen és bíróm.

PLATSCHEK VILMOS
elismerett legolcsóbb, legszolidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

A világot bámulatra ejti a
Hammond
írógép.
Kizárólagos elárultók:
FARAGÓ TESTVÉREK
Budapest, V., Arany János-u. 8.
Kérjen mindenki prospektust!

Beszlő, majfolt, palánka, mibezér, ráncok oldódna az aszról a valódi angol
BALASSA FÉLE UGORKATE
észtőlőszerrrel való bekenés által.
Egy Üveg Ára 2 Korona.
Hosszú üvegkasszappan 1 K. puder 1-20 K.
Főszékél: **BALASSA KORNÉL** órák készítője
deál hely: Pest, Andrássy-út 47.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
SCHULLER FERENCZ
ujjonnan berendezett elsőrangú étteremben
Budapest, VI., Andrássy-út 39.
mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és pontos kiszolgálás van.

BABYMIRA-CRÉM
legjobb asor kitések, ótvár, ráncok, feldrúszált és kipállott bőr gyógyítására.
Egyedül készítő:
BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB
3 doboz ára bérn. 8 K 20 f., 10 doboz 8 K 80 f.

A BREZDAI MOTORGYÁR
résztársaság
benzin-, gáz-, szivógáz-motorai és besztin lokomobillal azalkörökben elismert legjobbak az összes gyártmányok között.
Vezető: **GELLÉRT IGNÁC és Tsa**
Budapest, VI., Turócs-körút 41.
Prospektus ingyen.

KATZER
Budapest, Ó-utca 42, 44 (saját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.
Katzér szőrméruál az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE
NAGY VÁSÁROLJON CSÁK KISS-FÉLE
SZERENCSE-SORSJECYET
KISS KÁROLY és TÁRSA
BUDAPEST KOSSUTH I. U. 13.

Pacific
TOJÁS KÉSZÍTMÉNY
tojásasárgája helyett használandó a sütéshez.
NAGY SÜTTÉSKARITÁS.
Kapható minden főzészertárban és drogeriában. Készítő:
STROBENZ TESTVÉREK, R. F. Vagykezuu gyára, BUDAPEST.

„Zsorna”-féle
NEPELEJTS védjeggyel férfi nyakkendő, kintő magyar ipari
PARIS SZÁLLODA
Szálloda: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körút 28. 42-100 szoba 230 K-tól felfebbe. Kiszolgálásul és vilányvilágításul együtt. Fürdő, konyha, kávéház, étterem, Világon vasúti megállóhely az összes pályaudvarkól.